

Vaše značka	UPCR-OL-2022/135835-20160100	Vážený pan Ing. Jiří Šabata ředitel
Sp. zn.	14136/2022/VOP/IR	Úřad práce ČR, krajská pobočka v Olomouci
Č. j.	KVOP-60185/2022	Vejdovského 988/4
Datum	29. listopadu 2022	779 00 Olomouc 9

Vážený pane řediteli,

děkuji za vyjádření k šetření podnětu paní A., nar. xxxx, bytem yyyy (dále jen „stěžovatelka“).

Šetřením jsem zjistil pochybení Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Olomouci, kontaktního pracoviště Zábřeh (dále také „úřad práce“), spočívající v tom, že poté, co stěžovatelka získala zaměstnání v Chorvatsku, po ní nadbytečně žádal uplatnění žádosti o ukončení výplaty přídavků na děti v České republice a podání nové žádosti v Chorvatsku. Pochybení úřadu práce jsem shledal také ve vedení spisové dokumentace a dále v tom, že stěžovatelce nezaslal veškeré výzvy k součinnosti do její datové schránky. Níže shrnuji skutková zjištění ze šetření a podrobně odůvodňuji své závěry.

Stěžovatelka dne 1. 3. 2022 požádala o přídavky pro své tři nezletilé děti – Sáru, nar. 2008, Marka, nar. 2007, a Simonu, nar. 2004. Úřad práce jí dávky přiznal zpětně od 1. 1. 2022.¹

Dne 7. 6. 2022 stěžovatelka prostřednictvím své datové schránky zaslala úřadu práce pracovní smlouvu s platností ode dne 1. 6. 2022. Na toto doplnění úřad práce dne 8. 6. 2022 zareagoval e-mailovou zprávou, k níž přiložil tiskopis „Hlášení změn“. V e-mailu stěžovatelku požádal, aby do zaslaného tiskopisu vyplnila, že z důvodu zaměstnání v Chorvatsku žádá o ukončení přídavků na dítě k 31. 5. 2022, a takto vyplněný tiskopis mu naskenovaný poslala zpět.² Dle sdělení úřadu práce na tento e-mail stěžovatelka zareagovala nejprve telefonicky a následně i e-mailem.³

Úřad práce uvedl, že stěžovatelku při podání žádosti o přídavek na dítě poučil o oznamovací povinnosti, přičemž ji upozornil i na to, že jakmile v Chorvatsku získá pracovní poměr, může se státem primárně příslušným k výplatě dávky stát Chorvatsko. S ohledem na to ji po obdržení pracovní smlouvy kontaktoval nejprve pouze e-mailem.

Dne 14. 6. 2022 úřad práce zaslal stěžovatelce výzvu, a to prostřednictvím datové schránky a pro jistotu i e-mailem.⁴ V ní stěžovatelku informoval, že vzhledem k jejímu zaměstnání

1 Oznámení ze dne 24. 3. 2022, č. j. 77131/22/SU.

2 E-mail pracovnice úřadu práce Bc. Aleny Běhalové ze dne 8. 6. 2022.

3 E-mail stěžovatelky ze dne 9. 6. 2022.

4 E-mail pracovnice úřadu práce Bc. Aleny Běhalové ze dne 14. 6. 2022 a výzva ze dne 14. 6. 2022, č. j. 150134/22/SU.

v Chorvatsku je nutné, aby si podala novou žádost o přídavky na děti přímo tam, neboť Chorvatsko je od 1. 6. 2022 primárně kompetentní k výplatě dané dávky a Česká republika může poskytnout pouze vyrovnávací doplatek. Stěžovatelku vyzval, aby mu doložila doklad o podání žádosti, popřípadě potvrzení o výši přiznaných a vyplacených dávek v Chorvatsku. Současně ale dne 15. 6. 2022 odeslal příslušnému chorvatskému úřadu SED F001 – Žádost o stanovení příslušnosti, kde uvedl, že ke dni 31. 5. 2022 zastavil výplatu přídavků na děti stěžovatelce, neboť je od 1. 6. 2022 zaměstnaná v Chorvatsku.

Ke komunikaci se stěžovatelkou úřad práce uvedl, že při podání žádosti o přídavky na děti požádala o elektronickou komunikaci, a to nejlépe prostřednictvím e-mailu, neboť cestování, volání i zasílání dopisů z Chorvatska je finančně náročné. Prvotní komunikace probíhala prostřednictvím e-mailové adresy XXXX, a proto si úřad práce tuto adresu uložil jako adresu pro komunikaci. Několik zpráv úřad práce obdržel také z e-mailové adresy YYYY, pro komunikaci však nadále využíval původní adresu. Úřad práce upozornil, že stěžovatelka v dané souvislosti nevznesla žádnou stížnost a ani výslovně nepožádala, aby komunikace probíhala prostřednictvím její e-mailové adresy.

K hodnocení postupu úřadu práce uvádím následující.

V případě, kdy rodinní příslušníci pracují a bydlí na území více členských států Evropské unie, řídí se poskytování rodinných dávek (tj. i přídavku na děti) nařízením č. 883/2004 a č. 987/2009.⁵ Uvedená koordinační nařízení stanoví mimo jiné pravidla přednosti k výplatě rodinných dávek a také postup v případě, kdy dojde ke změně příslušnosti pro jejich poskytování.

Primárně vždy vyplácí rodinné dávky stát výkonu výdělečné činnosti rodiče dítěte.⁶ Pokud takový stát není, je k výplatě dávky povinen stát bydliště nezaopatřených dětí. V případě, že je některý z rodičů poživitelem důchodu, bude rodinnou dávkou, namísto státu bydliště, přednostně poskytovat stát vyplácející důchod.⁷ Stát, který je podle těchto pravidel primárně kompetentní, vyplácí rodinnou dávku. Druhý stát, tj. sekundárně kompetentní, výplatu dávky do částky vyplácené primárně kompetentním státem pozastaví. Jestliže by v sekundárně kompetentním státě náležela dávka ve vyšší částce než v primárně kompetentním státě, poskytne tento stát žadateli tzv. vyrovnávací doplatek.⁸

Pokud v průběhu výplaty rodinných dávek dojde ke změně příslušnosti pro jejich poskytování, dosavadní kompetentní instituce uvědomí kompetentní instituci druhého státu o datu, od něhož přestane dávku vyplácet, a od tohoto data nabývá účinnosti výplata dávky druhým členským státem.⁹

---

5 Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

6 Čl. 68 odst. 1 písm. a) nařízení č. 883/2004.

7 Čl. 67 ve spojení s čl. 68 odst. 1 nařízení č. 883/2004.

8 Srov. čl. 68 odst. 2 nařízení č. 883/2004.

9 Čl. 59 odst. 2 nařízení č. 987/2009.

Úřad práce postupoval v souladu s unijní úpravou, když na základě nové skutečnosti – výkonu výdělečné činnosti stěžovatelky v Chorvatsku – určil, že primárně příslušné k vyplácení přídavků na dítě je Chorvatsko, a v návaznosti na to stěžovatelčinu žádost postoupil kompetentní instituci tohoto členského státu. **Pochybil však tím, že po stěžovatelce požadoval, aby žádala o ukončení výplaty přídavků na děti ke dni 31. 5. 2021 v ČR a podala novou žádost o dávku v Chorvatsku.**

Úřad práce měl ke dni změny, tj. od 1. 6. 2022, automaticky zastavit výplatu dávky (naposledy vyplatit dávku za květen 2022), řízení přerušit a vyčkat na vyjádření příslušné chorvatské instituce. Stěžovatelka není povinna při změně příslušnosti uplatňovat novou žádost o dávku v nově primárně příslušném státě, postačí, že její původní žádost postoupí úřad práce. Nicméně ale připouštím, že v některých případech může být praktičtější, pokud se žadatel co nejdříve sám obrátí na instituci primárně příslušného státu, neboť některé státy vyžadují vedle postoupené české žádosti i vyplnění svých formulářů. Mnohdy tento krok také vede k rychlejšímu vyřízení žádosti.

Vzhledem k tomu, že úřadu práce není známo, zda stěžovatelce a jejím dětem vznikl nárok na přídavky na děti v Chorvatsku, není skutečně možné vypočítat, na jak velký vyrovnávací doplatek k dávce mají děti stěžovatelky nárok. Jsem si vědom rozhodnutí příslušné chorvatské instituce ze dne 2. 12. 2020, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o chorvatskou obdobu přídavku na děti z důvodu, že není v Chorvatsku hlášena k trvalému pobytu po dobu tří let. Nelze však vyloučit, že se v mezidobí změnila právní úprava, případně postup chorvatských úřadů. V této fázi je tak skutečně nezbytné vyčkat na vyjádření příslušné chorvatské instituce.

Dodávám, že pokud by bylo Chorvatsko delší dobu nečinné a rodina stěžovatelky by se v důsledku neposkytování dávek měla ocitnout bez finančních prostředků, nařízení nevylučuje, aby sekundárně příslušný stát začal vyplácet dávku prozatímně s tím, že následně dojde k refundaci mezi státy. Tento postup byl dohodnut na jednání zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí a generálního ředitelství Úřadu práce České republiky, kterého se účastnili rovněž zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv. Je tak možné řešit tíživou situaci rodiny ve výjimečných případech. Úřadu práce proto doporučuji tento postup případně zvážit po konzultaci s generálním ředitelstvím.

Pokud jde o komunikaci se stěžovatelkou, úřad práce uvádí, že jej sama požádala, aby s ní komunikoval prostřednictvím e-mailu. Ve spisové dokumentaci se nenachází protokol, jenž by tvrzení úřadu práce dokládá. Ze zaslaných podkladů však vyplývá, že stěžovatelka a její partner touto cestou s úřadem práce běžně komunikovali a nevznášeli žádné výhrady. Spisová dokumentace rovněž dokládá tvrzení úřadu práce, že prvotní komunikace probíhala prostřednictvím e-mailové adresy XXXX. E-mail odeslaný ze stěžovatelčiny adresy YYYY ze dne 9. 6. 2022 byl v kopii zaslán i na adresu partnera stěžovatelky a podepsán oběma partnery.¹⁰

---

10 Srov. e-mail ze dne 1. 3. 2022, 3. 3. 2022 a 9. 6. 2022.

V případě, že má osoba zřízenou datovou schránku, měl by s ní úřad práce komunikovat výhradně touto cestou.¹¹ Akceptuji však, že úřad práce se stěžovatelkou běžně komunikoval prostřednictvím e-mailu, neboť jde o rychlou a operativní formu komunikace a dle sdělení úřadu práce stěžovatelka o komunikaci tímto způsobem výslovně požádala. Z doložené dokumentace je patrné, že úřadu práce i stěžovatelce tato forma komunikace vyhovovala. **V tomto směru v postupu úřadu práce nespátřuji pochybení. Pochybení neshledávám ani v tom, že úřad práce se stěžovatelkou komunikoval prostřednictvím e-mailové adresy jejího partnera.** Zasláná dokumentace obsahuje pouze jednu zprávu odeslanou ze stěžovatelčiny adresy, přičemž ta je podepsána společným příjmením.

V případě, kdy úřad práce žádal od stěžovatelky součinnost, měl však výzvu zaslat do její datové schránky. Pouze tak má prokazatelně doloženo, že se s výzvou seznámila, resp. mohla seznámit. **Úřad práce proto pochybil, když výzvu, v níž po stěžovatelce žádal zaslání vyplněného tiskopisu „Hlášení změn“, zaslal prostým e-mailem.** Dodávám, že na tomto místě hodnotím postup úřadu práce čistě z hlediska formy. K obsahu výzvy jsem se vyjádřil již výše.

Pochybení úřadu práce shledávám také při vedení spisové dokumentace. V první řadě postrádám protokol o ústním jednání se stěžovatelkou, v němž by byla zachycena její žádost týkající se formy komunikace s ní.¹² Dále úřad práce uvedl, že stěžovatelka na jeho e-mail ze dne 8. 6. 2022 zareagovala nejprve telefonicky a následně e-mailem. Záznam o telefonním hovoru jsem však ve spisové dokumentaci nedohledal. I obsah telefonních hovorů by přitom měl být součástí spisu.¹³ Pouze tehdy, je-li spis veden řádně, tedy obsahuje-li doklady o všech krocích správního orgánu,¹⁴ je možné jeho postup kompletně přezkoumat v rámci stížnosti, odvolacího, přezkumného nebo soudního řízení či mého šetření.

Vážený pane řediteli, v tuto chvíli nežádám přijetí konkrétního opatření k nápravě chybného postupu úřadu práce. Záležitost uzavírám v souladu s § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, pouhým konstatováním pochybení. Žádám Vás však, aby se úřad práce v budoucnu vytýkaných pochybení vyvaroval.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

---

11 Srov. § 19 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

12 Srov. § 18 správního řádu.

13 Srov. § 15 správního řádu. Viz též POTĚŠIL, Lukáš. § 15 [Vedení řízení]. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, RIGEL, Filip, MAREK, David. *Správní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020, s. 103.

14 Srov. § 17 odst. 1 správního řádu.